

Ese de döve ori in septemana:
Joi-a si Domineca.

Pretiul de prenumeratiune:
pre anu intrégul . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainatate:
pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficial alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Telegramu.

Sibiu, 9. Septembvre 3 ore 50 minute d. m.

Redactiunei Luminei in Aradu.

Astadi la patrariu pe doue óre din 108 voturi a intrunitu **78** voturi **Procopiu Ivacicoviciu**, proclamanduse de Archiepiscopu si Metropolitu alu romaniloru gr. orientali din Transilvani'a si Ungari'a.

Belesiu, protopopu.

Sibiu, 9. Septembvre, 4 ore d. m. Sositu in Aradu la 4 ore 30 m. d. m.

Domnului protodiaconu Coldisiu in Aradu.

Ilustritatea Sa Domnulu Episcopu **Procopiu Ivacicoviciu** se alésa de Metropolitu cu 78 voturi.

Ioanu Tieranu,
protopopu.

Telegramele de facia ni vestescu bucuria, că Prea Santi'a Sa parintele episcopu diecesanu alu nostru **Procopiu Ivacicoviciu** din mil'a lui Dumnedieu si prin votulu congresului nationalu bisericescu astadi fù redicatu la demnitatea de Archiepiscopu alu Ardélului si Metropolitu alu romaniloru ortodoxi din Ungari'a si Ardél.

Celu mai insemnatu misicamentu in istoria restauratiei metropolii romane este alegerea acésta, prin care bunului nostru episcopu diecesanu i dede provedintia' a toagulu lui Siagun'a si succesiunea de a termina opera despartirei ierarchice spre marirea lui Dumnedieu si binele romaniloru ortodoxi.

Deschilinita purtare de grige alui Ddieu o vedemu manifestata in votulu primului nostru Congresu electivu, caci a asiediatu in scaunulu Metropolitanu tocmai pre acelu fiu alu bisericei, carele impreuna cu in Domnulu adormitulu seu frate nemuritoriu Siagun'a a fostu din tineretie martore tuturor suferintelor ierarchiei nostre romane.

Moise a despiciat marea suferintelor, a lovitu cu toagulu pétr'a si a datu poporului lege, mótea inse i-a curmatu vieti'a; si poporulu ca sè pôta inainta la pamentulu fagaduintiei a alesu in persón'a lui Isus Navi de conduceatoriu pre acelu barbatu, carele impreuna cu Moise mai multu s'a luptat pentru mantuirea poporului israelténu.

E dreptu, noulu Archiepiscopu si Metropolitu deja nu dispune de poterea trupésca alui Isus Navi, cu care acesta a invertit armele; are inse in cea mai mare mēsura virtutile atâtu de necesari in giurstarile bisericei nostre de astadi: tar'a credintiei, bunatatea inimei si curatieni'a maniloru; si aceste sunt de ajunsu, candu unu

Archierea ca Archiepiscopu si Metropolitu are sè guverneze numai cu consiliul Reprezentantiloru clerului si poporului din întrég'a Metropolia.

Si déca prea bunule Parinte Episcope! ca nou alesu Archiepiscopu si Metropolitu, dupa cele petrecute in publicitate si spre durerea nostra a filoru Tei din eparchia Aradului, nu vei intimpiná la momentu semnale iubirei si alipirei generali, cu care Te-amu imbracisatu noi: mangaete cu eugetulu, că nici Siagun'a nu a avut la inceputu mai buna primire.

Noi inse ca noulu Metropolitu alu nostru Ti promitemu ca si poporulu israeliténu lui Isus Navi, cumcă: „Tote cîte vei porunci noue, vomu face, si in totu loculu unde ne vei tramite, vomu merge:

Intru tote in care amu ascultat de Moise, vomu asculta si de tine, numai sè fie Domnulu Dumnedieu nostru cu tine, precum a fostu cu Moise.

Éra omulu, carele nu te va asculta, si carele nu va audi cuvintele Tale, care le vei porunci lui, sè móra; numai Tu te intaresce si Te inbarbatéza.“ (Isus Navi I. 16—18.)

Sè cultivamu sciintiele — si vieti'a nostra va fi duravera.

Sciintia e faptore principalu alu unui poporu, alu unui statu, ea—unica conduce la destinatiune; unde acésta nu—séu putien se cultiva, acolo poporulu, statulu e decadiutu. — In evulu vechiu si anume, la greci inca era usitata cultivirea acestei idei, ma si prin lege era introdusu la unii stapanitori, că acelu poporu care in resbelu era devinsu si se considera de lasiu: ca atare se pedepsea cu eschiderea lui dela cultivirea sciintieloru, care se considera intre cele mai agere si grele pedepse.

Platone intr'unu discursu filosoficu alu seu dice intr' altele, că unu statu numai atunci pôte fi potinté déca domnitorii lui voru fi filosofi. — Déca si evulu vechiu cu atâta entusiasmu a enunciatu sentintia sa in favorulu acestei idei, atunci ce vomu dice noi carii adi stamur de acelu timpu in proportiune ca ceriulu cu pamentulu? că noi, carii condusi de providintia anu trecutu marea rosia ca pe useatu? Nesmintitu debue sè cautam in giurú-ne si sè imitam pre acele popore care se falescu cu Shakespeare si Corneilli, Schilleri si Petrarci. — Déru ce nì lipsesce noua intru acésta mare calatoria a nostra? Da! caracterulu diligintiei si a constantiei; vieti'a nostra natinala-bisericésca pana acu era mórtă, caci ea era conditiunata; inputatiunea inse cade pe spiritulu tempurilor trecute; si ori-cum vomu cercetá reulu in feliulu seu, — pe deplinu ne vomu convinge, că acela sta quasi ascunsu sub mantéu'a instructiunii publice de atunci, care avea cerculu seu de activitate pe cătu se potea mai restrânsu; pecandu adi ne vedemu in giurulu unei alte instructiuni si dora eu multu mai teritoriala, si mai corespondietória

28 Augustu,
9 Septembrie, 1873.

Corespondintiele si bani do prenumeratiune se se adresaze de dreptul; Redactiunei „LUMINA“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce continu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmon) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegendu-se int' aceste sume si timbrul. — Pretul publicatiunilor se se anticipa

Testamentulu lui Cus'a, principelui Romaniei,

destinatiiunei poporeloru. — Si ce este de facutu adi? Să dămâna cu mâna cele 10 milioane de spirite române, să fimu un'a în sinceritate, și să ne ispiti ce nu avem? Nu avem scoli, și institute mai înalte naționale, în care să ni putem crescă lastarii naționalei în spiritul ei. — Mai în anii trecuti totă organele noastre de publicitate nu vesteau înființarea unei academii române, și pare-mișe cu locul în Sabiu; mare și frumosă deru și sublimă ideea era acăstă! acumă inse liniscea, tacerea au cuprinsu totă, acea — mai multu nu jace sub padi' a ochilor nostrii ca mai în ante. — La începutu, și anume în vîr'a anului 1870 în mai multe locuri se colectau bani la acestu mare edificiu, unde și singuru am subscrizu o sumulită ne însemnată, deru mai pretinsu-o cineva dela mine pana adi? Să ne intrunim fratilor, din vai, munti, și carpați anume în cugete și spirite; să fimu confidenti, inse nu paruti; să ni înființiamu institute naționale; să ni înființam dicu, că acolo jace margaritariul sciintielor, și atunci vieti'a nostra va fi duravera.

Demetru Pop'a
parocu și ases. consist.

Jadani, 24. Aug. 1873.

Invențiamentulu în scol'a poporala.

Prim'a invențiatura în scol'a poporala, este metodusu intuitivu (intueor a privi). Invențiamentulu și cu deosebire celu elementaru, deacă-e ca să producă idei și cunoștințe chiare în invențiacei, are să fia intuitivu, va se dica: are să începe cu o acurata privire a obiectelor despre care e vorba în invențiamentu, și numai după aceea să urmeze numirea și expunerea insusirilor loru.

Prin invențiamentulu intuitivu se dedau invențiacei de o parte a observă acurat, aceea ci li vine înainte, și a nu trece cu vederea nimicu din ceea ce este esențialu în vreun lucru, său în vre-o lucrare, era de alta parte se da ocazie invențiatorului, de a aduce în rendu și de a îndrepta cunoștințele ce le au invențiacei de mai înainte, și ce e mai multu, de a-i deprinde pre la o vorbire ce are intielesu, și nu sta numai din cuvinte gălă invențiate de rostu (bovisate).

Intuitiunea avendu o însemnatate asia mare atât pentru cunoștințele elementare, câtu și pentru limba: are să fia asia dără basea invențiamentului din scol'a elementara.

Iată în privinti'a formei intuitiunii avem să ne însemnamu urmatorele reguli:

1.) Să se arate invențiaceilor obiecte cătu se poate de perfecte; asia: d. e. (literă tiparita său scrisa, ce li se arata, să fia facuta cumu se poate mai bine; asemenea,) plantă, ce este de a li se aretă, să fia asia de desfacuta și desvoltata, incătu să i se poate cunoște totă partile esențiale; în casu candu nu se potu aretă prunciloru produce naturale, să li se arate modele (producte artificiale) său icone, ce infacișează bine lucrul despre care e vorba.

2.) Ceea ce este de a se aretă, să se arate asia, în cătu să poată vedea toti invențiacei, și asia ori-ce se arată pre tabla, să se scrie mare, și chiaru, er' plantele său alte lucruri merunte să se imparta între scolari, pentru ca să poată vedea din apropiere, și să poată deosebi fizice, pana și partile cele mai mici despre care e vorba.

De odată să se arate scolariloru numai putieni, și numai unu felu de lucruri, căci impresiunile ce facu mai multe obiecte, se confunda un'a cu alt'a, din care confuziune nu poate rezulta nici charitatea de idei.

In fine după ce s'au aretat scolariloru vre-unu lucru, urmarea e a enără despre cele ce au auditu și vediutu, mai vertosu exprimendu-se cu cuvintele loru.

P. Avramutiu,
preparandu de curs. II-lea.

dupa făoi'a „Jurnal de Bucurest“ conține urmatorele: „In privinti'a averii mele, misicatoria si nemisicatoria, ceva remané după mórtea mea, dispunu precum urmăza: Scumpii mei fii Aleșandru si Dimitrie, din parinti necunoscuti, adoptati de mine si de multu iubit'a mea socia principesa Elen'a conform legilor sustatatorie, — sunt unicii mei succesi (eredi); ei totă avereia mea misicatoria si ne misicatoria, pecum acăstă se va află la intrarea succesiunii, o voru imparăti între sine in asemenea propertate. Usufructul unei parti de trei din intrég'a acăstă avere, lu lasu multu iubitei mele socii principese Elen'a, pe căt tempu ea va trăi, de locu ce va incetă usufructul legal ce i compete ei ca mame dela intregul meu lasamentu, sub a carui durata ea este totodata tutorita naturala si legala, si ca atare se compuna unu consiliu epitropescu constatatoru din arhiepiscopulu Calinicu Miclescu, Metropolitul Moldovei si alu Sucevei si din capitanulu Ephremu. In casu deca fii mei voru mori, nainte de ce aru deveni majoreni, său si ca majoreni deca aru mori fara testamentu, si multu iubit'a-mi socia inca s'ar află in vietia: atunci i compete ei intregul usufructu din avere; er' după mórtea ei intrég'a mea avere, despre care succesi mei nici o dispusetiune n'au facutu, să se folosescă pentru fundarea si sustinerea unei case de orfani (orfanotrofeu) si de princi aflati in orasiulu Husi.

Institutulu se va numi „Asilul lui Cus'a“, si se va administră prin epitropi'a compusa pentru fii mei minori, fara ca statul său ori si cine din rudenile mele său din rudenile socii mele să aiba dreptul a se amesteca in acăstă administratiune său se aiba cea mai infațuia asupr'a ei.

Dupa mórtea mea, tutorulu in contielegere cu senatulu epitropescu, va solvi 7000. di sipte mii de napoleondori acelii persoane, carea va produce obligatiunea mea data in Florenti'a in Italia la 27. Decembrie stilulu vechiu, 8 Ianuariu stilulu nou 1872. si scrisa in limb'a francesa cu man'a mea propria. Tote dispusetiunile care s'au facutu nainte de documentulu de facia sunt si remainu nimicite. Acestu testamentu, carele preste totu l'am scrisu datatu si subscrizu cu man'a-mi propria in Florenti'a astazi la 8. Ianuariu 1873 st. nou, 27. Decembrie 1872 st. vechiu, l'am gatit in patru exemplarie, din care unulu s'a predat multu iubitei mele socii, principesei Elen'a, unulu Metropolitului-Archiepiscopu Calinicu Miclescu, unulu capitanului E. Germant, er' alu patrulea se află in portofoliul celu rosu, care se poate deschide cu numerii 5555.“

Subscriere:
A. I. Cus'a.

Fiiulu celu retacitu.

„Seulamevoiu si me voiuduce la tatalu meu si voiudice lui. Tata, gresit'amu la ceriu si naintea tal“ Luc XV. 18.

Asia au eschiamatu fiulu celu retacitu din evangelia, asia voiescu si eu a eschiamă departe fiindu, ca sub greomentulu peccatoru să-mi perdu speranti'a, cu incredere fișea me intorcă catra Dumnedieu, carele e parintele bunatiloru si a tuturor desfătariloru. O! cătu de chiaru e infacișata bunatatea lui Dumnedieu in fiulu celu retacitu! Că eale mi voiudice, es marturisendu-me să me potu impacă cu Dumnedieu? Scolu-me să mergu la substitutulu lui, la preotu si voiudice lui „Parinte am peccatum.“

Acele motive, cari me conducu, ca prin marturisire să me potu impacă cu Dumnedieu, sunt asemenea cu acele, care l-au indemnătu pre fiiulu celu retacitu a se reintorce la tatalu să adacea:

1. Recunoșcerea pechatuirii.

2. Caintă nespresa pentru pechatele comise.

3. Sperantă fiului retacită în bunatatea parintelui seu.

O Isuse! amicul pecatosilor, care ai venit ca pre toti și ne mantuiesci, trimite pre duchulu santu, carele purcede dela tău, ca la lumină lui, recunoscându-mi pechatele comise, în lău de astăzi marturisendule, cu bucuria să-mi potu continua viața cea pechatosă.

Partea I.

Conscientă fiului retacită.

Unu omu avea doi fetiori. Si au disu celu mai teneru tatâneșeu: tata da-mi partea din avutia, si li-a impartitul loru avutia. Si nu dupa multe dile, adunendu-totă fetiorul celu mai aeru, s'a dusu într-o tiéra departe, si acolo a risipită totă avutia și vietiuindu intru desmerdatiuni. (Luc' a 12. 13. 15.)

Cine e acestu fiu retacită? Eu pecatosulu de mine. Creatu apă chipulu lui Dumnedieu, prin hotezu amu devenită nou nascută si fin alui Dumnedieu, partasii fiindu tuturorii bunatatiilor lui, Tatalu cerescu m'a înzestrat cu totă bunatatile lui, ca pe fiulu celu iubitu, ma în ceriu retiene pentru mine mai mari bunatati, de căi voiu fi ascultatoriu si obedientiu, si bunatatea lui le voiu folosi conscientiosu. Ca fiu alu lui me facui maduarui bisericiei lui, care m'au primitu în braciile sale după naștere, m'au nutritu cu bunatatile invetiaturilor lui, si m'au adăpatu cu apă vietiei, conducandu-me pe calea cea adeverata divina. O! eu fiulu bunatatiilor, carele amu dobândit unu asia tata si mama. Si eu totusi abusandu de aceste bunatati, nu fusei îndestulit in casă parintelui meu, si numai candu si candu prizeam la densa cu rugatiuni; nu m'am semtit bine langa mună mea, despriuindu invetiaturile, rugatiunile si plangerile ei, versate pentru mine; pana ce in urma m'am intorsu si de catra Dumnedieu, insotindu-me cu lumea cea stricata, ca in trēnsa se potu trai o viația desmoralisatorie. In acăstă viația pamentesca multe bunatati ale naturei am predatu, m'au lasat puerile trufului, slabite fiindu prin necumpetare si desfatare trupescă; am pierdutu acestu tempu scumpu in jocu si lenevire; nevinovatia — carea e darul lui Dumnedieu — cu usioritate l'amu percutu, totusi in butulu acestor necredintie amu fostu destulu de îndresnetiu a crede, că viață cea eterna nu amu potutu sa o pierdu. Ori cătă ansa am datu ca să fiu despoiatu de bunatatile veresci; totusi netemendu-me de pedepsa drăpta, cu îndresnăla n'am basat pe bunatatea lui Dumnedieu, in continuu amu pechatuitu. Desi in continuu amu umblat pe căi stricate injurandu pre Dumnedieu, totusi numai bine amu acceptat dela densulu, ca i cumu elu ar fi silitu a me remuneră pentru pechatele mele. O implicitate in care amu traitu. De căte ori prin viația-mi desfruntă amu ajunsu la ticalosia, de atâtă ori amu cautat ajutoriu si scutu la tatalu meu; si cumu m'am iritat in internulu meu decumva in data nu amu primitu ajutoriulu cerutu. Si parintele meu intru atâtă au fostu de indurat facia de mine, in cătu premine nedemnulu si nemultiamitulu, desi intru adinsu nu l'amu ubit, totusi m'au incarcat cu bunatati si indurari noue, m'au cosu din multe pericile si nevoi, si in locu să me indepartez dela sine, au trecutu cu vedere pechatele mele in multi ani, si cu deslucirii totu spre bine m'au indemnătu. Dar cumu m'am folositu eu de aceste bunatati? Intru adeveru! nu este mai retacită de cătu mine, carele amu predatu atâtă bunatati!

Si cheltuindu elu totă, fostu-a fărămete mare in acea tiéra, si lu a inceputu a se lipsi. Si a mersu de s'a lipită langa unu locuitoriu dintr-o acea tiéra, si l'a trimis pre elu la satulu seu să pasca porcii. Si doria să-si sature pantecele seu din radacinele, care le nancau porcii, si nime nu i dă lui. (Luc' a XV 14. 15. 16)

Acăstă suferintă si calamitate l'a adus la conscientia de sine. Înainte de acăstă era avutu, acumu miseru; nainte de acăstă fiulu celu iubitu alu parintelui, acum servitoriu unui tiranu; nainte de acăstă siedea la măsa bogata, acum nu are neci darabulu de pâne, pazindu porcii din a carora hrana nu se poate satură. Atunci a trezit si cu suspinare recugetandu la tempulu trecutu, a disu: *Căti argati ai titâne-meu se satura de pâne, era eu peru de fome*. (Luc. XV. 17.) Starea acăstă trista i-a strabatutu pana la iniția, si s'a detiermurit a se reintorce la tatalu seu.

Ore n'am ajunsu eu la acăstă trista stare decandu m'amu separtat de Dumnedieu? Sum despoiatu de bunatatile lui, care și-au nutritu spiritulu; rugatiunile care odata cu pietate le rosimu, 'mi sunt uritoase; ma neci man'a cerescă, trupulu si sansele lui Cristosu nu-mi castiga mie desfatare; si de orace omul trebue să-si afle in ceva bucuria, totă desfatarea mi-amu aflată si desfranarile lumesci, mancarii si beuturi, in glume si pretenii, si in tu felulu de vanitati. Si ore prin aceste desfatari dejositorie amu facutu din destulu, aflatumi-amu intransele desfatare? Ore am capatatu eu libertatea care amu dorit'o ferebinte? Vai la

ce misiilitate am ajunsu! Recunoșc suflete si di cu fiulu celu retacită: „Sculamevoiu si voi merge la tatalu meu (Luc. XV. 18).

Asia e, catra tine me intorc parinte sante, de catra care prin pechate m'am îndepartat. O suflete alu meu ce ai comis? Seu cugeti că te voru îndestuli astfelii de lucruri dejositorie? Domne ieră-mi pechatele, si da-mi pacea ta, carea lumea nu mi pote dă.

Partea II.

(Caintă fiului retacită.)

Dupace fiulu celu retacită s'a vediutu intro stare asia de misera, fiindu mustratu de conscientia sa, s'a cugetat că înainte de a pleca catra casă parintescă, ce trebue să dica tatalui seu si cum va trebui să se poarte facia de elu? Seriosu si cu totă supunerea voiesce a se aplecă înaintea tatalui seu, si despre îndreptarea sa nimicu nu voiesce a dice, ci nu mai simplu se va declară de pechatosu. *Sculamevoiu si me voi duce la tatal meu si voi dice lui: Tata gresit'amu la ceriu, si naintea ta* — înaintea lui Dumnedieu, carele demanda, ca să te asculti pre tine, si datorintele mele fiesci cu fidelitate să le împlinescă; — înaintea ta, căci am aratatu nemultiamire facia de bunatatile tale, despriuindu inventatiurile cele mantuitorie. „Parinte amu pechatuitu” pechatosu sum.

Cu acăstă recunoscintia fiulu celu retacită nu se îndestulesc, ci voiesce a se si pocai, nesemtienduse vrednicu de a se mai numi fiulu parintelui. Pentru aceea asia voiesce a dice tatalui seu: „Nu sun mai multu vrednicu a me chiemă fiulu teu” (XV 19). Nu me recunoșc, căci facia de tine nu m'am purtat cu unu fiu. Pocaintă lui a fostu îndestulitorie. Elu voiesce a abdice si de numele „fiu” si nici nu voiesce a fi recunoscutu de unu atare, ci numai ca unu servitoriu. „Fa-me ca pre unulu din argati tei” (Luca. XV. 19); va fi o amnistie pentru mine de căci me vei primi numai intre servitori. Ce declaratiune a unui fiu, carele înainte de acăstă era superbu, neascultatoriu si destranat! Ce stramutare si pocaire.

Acăstă nasce adeverată pocaintă, acăstă debuie să se nasca si in sufletulu meu, de căci voiescu a dobendă iertarea pechatorilor. Trebuie să recunosc nemultiamirea, care am aratat o facia de Dumnedieu, carele din pruncia mea ca pe aripele unui vultur m'au purtat, din mană caruia pasindu in viația amu dobendit multe bunatati, acarui bunatate necuprinsa pre netrebnicul si misielulu de mine m'a suferită atâtă tempu, si fara de a avea ceva meritu m'a asiediatu, in asia pusetiune, a carei fericire forte multi o invidișă. Trebuie se semtiescu dejosirea mea propria si starea-mi pechatoare, recugetandu că din fraged'ami etate cu căte cuvinte pechatoare amu vetamatu pre Dumnedieu. Trebuie să le semtiescu aceste din adenculu animei mele si cuprinsu de pechate, trebuie să ingenunchiez inaintea suplinitorului lui Dumnedieu, inaintea preotului, si cu conscientia, aplecare si sufletul curat trebue să-mi marfurisescu pechatele „Parinte am pechatuitu” (Luc. XV. 18).

Nu voiescu a me desvinovati de faradelegile comise, dar mai pucinu cu cuvinte false a negă pechatele, căci sufletulu me va acușa că mintiescu, căci sciu, că sun mai pechatosu de cum me recunosc eu. Totă reumatile si pechatele fara de nici o negare voiescu a le spune preotului, 'naintea caruia me dechiară că sun celu mai pechatosu si nu voiescu a fi recunoscutu mai de bunu, decâtă pre cum meritu. De căci voiescu a me intorce catra D-dieu, aceea se poate intemplă numai prin pocaintă si plecare, a urmă exemplulu vameșului, care standu inaintea usiei la biserică nu cutedia a-si redică neci ochii catra ceriu, ci cu cea mai mare caintă batandusi peptulu strigă: „Dumnedieule indurate spre mine pechatosulu” (Luc. XVIII 13). Dar ce voru dice ore omenei? Amicii si cunoscătorii nu me voru hulă? Hulăsca-me, eu nu voiescu din inaintea judecatii omeneilor a me retrage, Dumnedieu e acela carele me va judeca. Eu sunu acelu pechatosu inaintea lui Dumnedieu, pre carele totă lumea trebue să-lu persecute, nu pentru reîntorcere ci pentru desfrânările de mai nainte. Cu resignatiune voiescu a suferi totă persecutarile, pentru pechatele comise, căci numai nevinovatia conduce pre omu la viația eterna. Dăou paradise nu potu să amu, adeca aici in asta lume viația desfranata si dupa moarte viația eterna. Amu pechatuitu, deci trebue să tienu penititia. Căci e mai bine aici pe acăstă lume a suferi pucinu de cătu dupa moarte a arde continuu in foculu eternu.

Domne! acăstă e convingerea mea; si credu eu convingerea fiului retacită, carele cu inima frântă să intorce catra tatalu seu, nu va sta in contradicere. Domne din a carui demandatiune Moise lovindu stenca a esită apa, lovescă si in inimă mea cea tare, ca să se poată moișă. Tu, carele limbă cea mută o deslegă, deslegă si limbă mea, ca să potu spune pechatele mele inaintea preotului. Am pechatuitu si nu mai sum vrednicu a me numi fiulu teu, promesesc-me intre argati. Iata facu promisiune că mai multu nu to-

voiu vatamá, ci voiu trai in pocaintia. Binecuvânta-mi promisiu-ne si intaresce vointia mea.

Partea III.

(Increderea fiului retacit.)

Desi fiulu celu retacit s'a cugetat că ce va se dica inaintea tatalui seu totusi s'a temutu că nu va fi ascultat. Cu cătu mai tare isi recunosea peccatele sale, cu atâtu mai pucina sperantia avea spre primire in sinulu parintescu. Déră totusi si-a adusu aminte că elu sè intórc la cas'a parintelui seu, carele nu e nici candu judecatoriu, ci parinte. Numele parintelui i-au inspirat putere, si amórea parintescă a eschis din sinuluseu totu felul de temere. Nutritu de sperantia si intaritu de incredere pléca pe cale, ajunge pe pamentul natalu, se apropie de cas'a parintelui seu, cu sperantia fiésca. Si nu s'a insielatu; parintele iubitoriu, a carui inima a fostu cuprinsa de jale si intristare — care n'a posibilitu nici candu perderea fiului seu, ci reintórcerea lui — de multe ori ieșe la campu, privindu cu desperatiune, nu cumva fiulu seu celu iubitu si perduto se va intórc. Atunci vediu din indepartare unu fiu apropiinduse, dar' n'a cugetat că e alu seu, căci eră in starea cea mai misera, stricatu findu de vietia cea desfranata: dar in urma vezandu-i tresurile feciei, au fostu impossibil de a nu-lu cunoscse. — Tatalu a cunoscutu pe fiulu seu si puterea iubirei parintesci nu l'au mai potutu retiene, ci mergendu inaintea lui l'a imbratisatu si, sarutandulu l'a ertatu. Fiulu mustratu de consciintia sa, de abia si-a potut recastigă pacinu tempu pentru de asi marturisí peccatele si cu ochii plini de lacrami au esclamatu: *Tata gresit'amu la ceriu si naintea ta, si nu sum mai multu vrednicu a me chiemá fiulu teu.* „Si ai disu tatalu catra slujile sale“ *Aduceti hain'a cea din tain' si-lu imbracatu pe elu si dati inelu in mân'a lui si incaltiaminte in petioare, aduceti vitielulu celu grasu si-lu junghiati, si mancandu sè ne veselimu; că fiulu meu acesta eră mortu si a inviatu si perduto eră si s'a afisatu* (Cap XV. 20 — 24.) Toemai asia se intempla si cu acela, care reintorcan-duse catra Dumnedieu, acesta ilu primeșce la sine.

Cu adeveratu Dumnedieu isi pôte intórc faci'a sa de catra mine peccatosulu; dar' acumu inventiendu a me teme de dreptatea lui, mai mare asigurantia imi potu pune in bunatatea lui, „*Bunatatea lui se estinde preste toti temetoriu de elu*“ (Luc. I. 50). Speresu că Dumnedieu, dupa marturisirea peccatorulu inaintea preotului — carele prin punerea maniloru in numele lui me va deslegă de faradelegile comise — me va primi in sinulu seu celu săntu, a carui sange me va spală de tote peccatele. Speresu că mi va pune pe frunte sarutatulu iertatoriu, si inelulu impacatiunei lui va pune pe degetulu meu, dupa pocaintia im va umplé sufletulu cu indestulare si lumina. Asia e Dómne! déca prin buzele preotului me vei deslegă de peccate „*audu bucuria si veselia.*“ In acést'a bucuria va partecipă angerulu meu pazitoriu carele cu intristare se indepartă dela mine, de căte ori me determinam a comite vre unu peccatu, cătu de tare se va bucură déca dupa pocaintia me va vedé imbracatu cu hain'a luminei. In acést'a bucuria voru partecipă toti crestinii, angerii si săntii, si mare bucuria va fi in ceriu pentru reintórcerea unui peccatosu.

Căci insusi mantuitoriulu au disu „mai mare bucuria se va semti in ceriu pentru reintórcerea unui peccatosu, decât pentru năudeci si năue, cari na'u lipsa de ertare.“

Ingerul Domnului, condu-me inaintea scaunului lui Dumnedieu, condu-me la tatalumeu, ca cadiendu la petioarele lui sè-mi dechiaru peccatele mele „*Parinte amu peccatum*“. Eu sumu acelui fiu retacit, carele m'amu lapadatu de tatalumeu, amu fugit din naintea ochilor lui, i-am despretuitu bunatatile lui, care le-am predat prin o vietia desfranata „*Dumnedieule peccatum si re-le amu facutu inaintea ta*“. Nu sumu vrednicu sè me numesc fiulu teu, căci nu teamu onoratu ca pre unu parinte. Déră parinte sănte, primeșce si me fa ca pre unii dintre argatii toi. Indurate spre mine Dómne si me primeșce érasi in cas'a parintescă éranti peccatele si me inzestrédia cu bunatatile tale. Iata promis, că mai multu nu te voi asupri, ci totudeuna voi umblă pe calele cele salutarie ale vietiei. Aminu.

tradusa de

Vasiliu Olariu

Cler. Cur. III.

Scrieru santului Dimitrie.

In jurnalul „Românul“ unu protosingelu cu numele Ghenadie, face unu anunciu fórté curiosu si necorespun-ditoriu timpului in care traimu. Pentru delectarea On. utitorii lu producemu si noi din preuna cu comentariulu ce-i face „*Trompetta Carpatilor*“. Nu scim, la

demandatiunea séu cu inalt'a invoieci a parintelui Metropolit Nifonu se facu astfelu de abusuri derogatorice yediei bisericei nóstre ortodoxe? E vórbă sè se faca unu scriu de argintu santului Dimitrie pe calea colectei dela creditiosi.

Chiamare catra fiii bisericei crestine Orto doxe pentru

adjutoriu la facerea unui scriu de argintu móstelui santului cuviosu Dimitrie, din biseric'a santei Mitropolii din Bucuresci.

Tutoru creditiosiloru crestini este cunoscutu că in biseric'a santei Mitropolie este unu tesauru neimputinatu, din care isioresce daruri de tamaduiri, trupesci si sufletesci, tutoru celu ce alerga prin rugatiuni la móstele santului cuviosu Dimitrie.

Pentru aceste sante móste, cari se află intr'unu scriu de lemn, domnia in sufletulu meu dorint'a de mai multi anni de a face un scriu de argintu de o podobă splandida: acea dorintia sufletescă, comunicand'o la mai multi crestini, pre data m'au incuragiati dandu unii adjutori in bani, si altii in scule de argintu si altele. Acesta incuragiare m'a facutu ca să contractezu cu d. Theodoru Filipov, argintaru Rus, a face un scriu de argintu, proba 14 si in cantitate de 20 oc'a, cu pretiu de lei vecchi 3 parele 35 dramul: dandu-i un acomptu de 50 lire Otomanie.

Cu tari'a crestinatati déra, ve facu apelu fililoru crestini!!! să punem man'a si să aruncam obolulu, saracu si bogatu, teneru si betranu, pentru a adjută de a impodobi odorulu santu.

Asia déra, pentru acestu scopu s'au deosibit liste de subscriere; si celu antaiu locu este la domiciliulu fabricantului d-lui Theodoru Filipov argintaru Rus, strad'a Carol I, Nr. 14 Bucuresci, unde tot-d'ua-data se va vedea planulu, contractulu si lucrarea facuta; era numele dona toriloruse voru publică prin jurnale de sumele ce au harezit.

Comitetul de controlu pentru intrebuintirea baniloru vor fi toti donatorii.

Facem o intrebare: Ce scriu o să fie acel'a care cu capa-cu cu totu are sa fie numai de 20 oc'a cătu abia ar ajunge pentru un sfesnicu mare? Apoi, să mi să permita expressiunea ca să potu aretă bine lucrul.

Acestu Santu Dumitru, care castiga atâtea parale preste totu annulu, si mai alesu la prasnice, serbatori mari si preste tóte la *Santulu Dumitru*, candu toti piosii din Capitala, din tiéra si de preste Dunare vinu din tóte partile să sarute pre santulu macaru cu un sfantiu, apoi, in tóte excursiunile, in procesiunile ce se face santului candu este multa pluie, candu este multa seceete, séu veri-o bôla naprasnica, n'a pututu să-si agoniseșca santulu atâtea parale ca să-si faca un scriu mai frumosu de argintu?

Pre ce s'au cheltuitu banii? Care este vetafulu care aduna veniturile santului? L'a luat cine-va la rafuélă să véda déca in adeveru este saracu santulu?

Déra si déca va fi asia, in adeveru, seracu santulu Dimitrie, apoi Inaltu Prea S. Sa Parintele Mitropolitul Primatu, care are fericirea să aibe pre santu la indemna ca să'l róge pentru lung'a si bun'a vietuire a sa, pentru a-si putea supune pre totu protivniculu, vrajmasiulu si pismasiulu sub picioarele séle; Inaltu P. S. Sa care singuru arie atât'a avere pre cătu nu se poate aduna de la toti cei-l-alti șipte-spre-diece prelati ai bisericei romane; care are léfa mare pre cătu n'o pôte cheltui; care este betranu si fara copii, n'a potutu Inalt P. S. Sa să calce in gur'a lacomiei si să faca cu de la sinesi un scriu de argintu santului Dumitru, facatorulu de minuni, care immultiesce pre tóta diu'a turm'a bine-creditiosiloru in préjm'a Inalt P. S. S., care intórc prin minunile séle oile cele ratacite la staulu?

Déra celu pucinu, celu mai pucinu de totu acele veri patru mii si mai bine lei nuoi cari i se dedera gratificiune mai alta-eri pentru bravur'a ce facu asupr'a mitropolitului Moldovei; gratificiunea ce i se dede sub cuventu ca să-si repareze *odaile* in care siéde, ne avendu bietulu de Inalt P. S. Sa să-si ten-cuéscă sobele; acea mica gratificiune in asia contrastu cu marea sa anima, datu'a óre protosingelului scosu cu pantahus'a să stringa parale spre a se mai adaogă patru mii de dramuri, de argintu la scrieru santului?

Nu sunt bune acestea; nu se 'naltia religiunea cu acestea, nu se intemeéza creditint'a cu acestea; ba inca sunt scandaluri care provoca discutiuni impie, in cari discutiuni ispit'a diavolu-lui vine să puna intrebarea: — Un asia calugaru, archipastorul betranu si cuviosu, este cu putintia să nu mărga in Raiu? Negresitu că nu! Apoi cari să fie acei bogati nemilostivi

n'au să védia facia lui Dumnedieu, cari n'au să mérge in Rai? Ce ar putea să respunda supusulu si smeritulu creștinu pravoslavicu la propunerea unei asemenea dileme diavolesci si in forma si in esentia?

Nu bagati de séma că santulu s'a maniatu pre noi? Atâtea litanii, atâtea rugatiuni si nimic, secet'a a crapatu pamontulu pana sub radacin'a arborelui.

Alte-dati, candu se invocă santulu Dimitrie séu pentru pluie, séu pentru seceta, séu pentru o epidemie órecare; rogatiunea era ascultata si efectulu se vedea indata.

Acum, impietatea la culme, scepticismulu pana la batjocura. Negresitu, că veri un bine nu o să aduca! Să nu se uite că sunt doi ani de dile de candu nu se mai serbáza santulu Damitrie precum se serbá alte-dati. Acum un anu nu s'a serbatu de locu; cu nici o ceremonia, nici la Mitropolie, nici la mitropolitulu.

Acum, voiti d-vóstra in adeveru să faceti un sieriu de argintu santului, care să fie si o podóba in catedral'a ortodoxa din Bucuresci? Atunce faceti lucru seriosu, nu umblati cu dué-dieci oc'a de argintu, si nu sciu cu care argintariu, caci nu se éuvine să faceti sieriu santului de tinichea.

Descrieti câte-va puncte din istoria santului, cautati un desenatoriu exersat in stilulu bisantinu, combinati aceste desenuri pre jurulu sieriu si pre capacu, mergeti apoi la Petersburg, comandati turnarea unui sieriu macaru de un'a-suta oc'a, cercetati care sculptoru se poate gasi care să execute fidelu in reliefuri mari desene bisantine, si ast-felu veti face o tréba seriósa, o lucrare de arta cu valórea interseca, unu sieriu frumosu care să figureze pre patru pitioare grele de argintu in sant'a Mitropolie.

Ce am disu mai sus despre venitulu santului nu este gluma.

Ce se facu banii pre care pietatea creștina ortodoxa ii depune cu tota ocasiunea la pitioarele santului?

Rugàmu atâtu pre Prea Inaltu Sant'a Sa Mitropolitulu, cătu si pre d. ministru Cultelor sa nu permita a se face un asia meschini lucru: un sieriu de duodieci oc'a facutu de un argintariu órecare in onórea patronulu Bucurescui.

Ori lasati lucrulu asia, ori faceti un obiectu de valóre, de luxu si de arte.

C. B.

"Tramp. Carp".

Starea omenirei.

Vulpile pamentului visuini au, paserile ceriului cuiburi, éra fiulu omului n'are unde să-si plece capulu!"

Acestea sunt cuvintele lui Cristos prin care aréta starea umilitore de pe acelu timpu a popórelor, prigonirele, nedreptatirile ce se facé celoru drepti si buni, celoru seraci si miseri.

Astadi nu sunt, mai intru nimicu schimbate lucrurile, starea de facia ne aréta in destulu acésta. Dupa cum, in acelu departatu trecutu, cei drepti si buni erau nedreptatiti si persecutati, totu asemenea e si astadi. Dupa cumu atunci celu ce muncea mai multu, celu ce se straduiá mai multu in a lucrá, indurá seraci'a, considerandu-se in prea pucinu munc'a sea, alu carei preciu era asemenea pucinu si chiaru din acelu pucinu i se luá partea cea mai mare de catra cei putinti, de catra cei avuti si de catra soiulu acel'a de trantori ai societatii, cari consuma diece parti si nu produce nici macaru un'a, totu asemenea e si astadi!

Starea omenirei e trista si durerósa.

Mérge cine-va din locu in locu, din tiéra 'n tiéra, cutriere tota facia globului pe unde omulu a patrunsu, privésca si cerceteze cu de-ameruntulu starea ómeniloru si lucruriloru si, inturnandu-se inapoi de unde a plecatu, va fi nevoitu a repetá acele cuvinte care Cristos le-a disu: „Vulpile pamentului visuini au, paserile ceriului cuiburi, éra seraculu, miserulu, proletarulu n'are unde-si pleca capulu." Va marturisi acelu omu, că nedreptatea domnesce peste totu, că apasatori si apásati sunt peste totu, si că cei in dreptu de a face ceea ce dictéza justiti'a, d'a o respectá in totulu si in toté, tocmai ei sunt cari o nescotescu, o calca si o sfasia fara cea mai mica mustare de conșciuntia! Va marturisi acelu omu érasi, că, pe ori unde a fostu si a cercetatu, n'a aflatu unu coltisioru de pamentu care se nu-si aiba unu stapanu; si de si pamentulu e atâtu de mare, in cătu ar putea incapă si nutri o populatiune de douse si trei ori mai mare de pe cătu se afla, totusi cea mai mare parte e care n'are unu petecutiu de pamentu màcaru cătu i-ar serví pentru unu micu bordeiasia care se dica că este alu seu, proprietatea sa. Ba nici chiaru pentru unu mormentu nu are locu fara a dà o plata, afara numai déca nu gasesce nimicu la densulu, nevoiti sunt cei vii a implini totulu. — Va mai spune acelu omu că a vediut mari intinderi de locu, cu numele domnii séu mosii, si cari erau proprietate a unui singuru omu!

Si acelu proprietariu mare, acelu avutu vedea pe celu seracu care muncea de diminéti'a pana sér'a si nu avea o palma de locu, si din caus'a sarcinelor grele, nevoilor de totu felulu nu avea cu ce să-si nutréasca, să-si imbrace si să-si adaptéasca famili'a, si cu töte astea avutulu nu se gandea de locu la suferintele acestuia . . . elu se resfat'a in luxosulu seu palatu si se desfatá la més'a care i se servea bucatele cele gatite cu multa arta, si beuturile cele mai escelente, si musicile si canturile resunau la audiulu seu spre a-i desmierdá simtiurile si ai imulti placerele . . . ér' celui seracu si in miseria, desfatarea-i ér' suferintia, music'a si canturile erau suspinele nevestei si plansetulu copiilor de frigu si fome, goi fiindu si flamandi: „Tata, mama! ni e fome, dà-ne màcaru o cătu de mica bucatica de pâne, nu mai putem de fome!" Si acei sermani parinti, cu inim'a sfasiata de durere, redicau ochii inundati in lacremi catra ceriu, si érasi ii lasau in josu, si tristi de totu respundeau sermaniloru lor copilasi: bunulu D-dieu ne va dà la toti, rugati-ve lui, elu e tatalu seraciloru, elu e mare si poternicu!

— Fericirea e cu noi, vesel'a e a nostra, striga celu avutu inconjuratu de cei cari stau la mésa cu densulu si ciocnescu paharele de argintu si auru cu licoarele cele mai scumpe.

— Suferintele, nevoie si greutatile, noi le purtam; miseria e avea nostra, . . . suspina greu din profundulu inimei muncitoriu, seraculu, proletarulu.

Vorbesce avutulu de capitalurile sale ce se compunu din milioane, cari dau procente séu dobandi si cari au să-i umple lădile cu auru si argintu! Vorbesce de preumbilarile, de balurile si seratele unde este invitatu si unde prin lucsulu séu stralucirea hainelor tienutei séle, are se eclipseze pe cei alti; vorbesce, in fine, de căte si căte alte, unde să-si afle mai multa distractia.

Muncitoriu, seraculu, isi numera pe degite căte dari a platit, căte i se mai cere; elu numera mereu, si, uitandu-se in juru-i, elu nu vede altu de cătu nevoi si seracia; se cauta pe sine peste totu si nu gasesce o singura moneda spre a da màcaru la un'a din cele ce i se cere: elu n'a datu inca pe la nevast'a si copii sei, caci unulu e in agonia mórtrei, cei alti slabiti de fome, in colib'a sea miserabila strabate plói'a rece si viscolulu si elu n'are a le da unu vestimentu pentru a se acoperi, n'are unu crampeiu de lemn pentru a face focu si a se incaldii!

Se dau serbári, se facu receptiuni solemné! Cine sunt aceia cari asista acolo si pentru cari se facu töte acestea? Cine sunt aceia, invesmentati in haine scumpe, diamantele si brilatele de mare pretiu scilipescu la degetile si pepturile loru? Cine sunt aceia cu acele echipagiuri stralucite, carora toti se plecu si se inchinu si cari de cari se intrecu in ale face locu se ocupă poziunile séu locurile de intaietate?

Cei putinti . . . cei avuti! . . .

Déra pe candu töte acestea se petrecu, pe candu toti sunt fericiți de maririle si stralucirile loru, si primirile ce li se facu si urările ce li se aredicu, pe sermanulu muncitoriu, incoltitu de nevoi si seracii, dupa ce i-au vendutu ce bruma a mai avutu, ilu duce acum'a, inconjuratu de sbiri si in bâtai, spre a'si dă séma de ce n'a platit inca cele odata platite.

Éta starea ómeniloru si lucruriloru!

De unde óre vine acésta inegalitate a starei si pozitunei ómeniloru? De unde vine, ca unii se puna sarcini asupr'a umeriloru altor'a si ei nici cu degetulu nu le atinge? De unde vine ca unii se duca o viézia frumósa, unu traiu placutu, se fia scutiti de greutati, de suferintie, se fia astfelii in cătu ventulu se nuibata si arsiti'a sórelui se nu-i ardia, in vreme ce altii se indure töte, se i-a parte la töte nevoie, să se trudeasca asia de multu pentru a avea o bucate de pane, amara si acea de sudori si osteneli si de multe ori udata chiar de lacrimi? De unde vine ca seraculu, candu isi cauta, isi cere dreptate, elu nu o afla séu i se respinge, ba si chiar si pedepsitu pentru că a inbrasnitu a-si cere dreptate, pe candu celui avutu, fara a o avea, lui i se dă chiaru pe nedreptu si fara intardiere? De unde vine, in fine, ca cei putinti se fia asia de cumpliti, se nu mai aiba nimicu santu, se nu mai aiba frica nici de D-dieu chiaru?

A respunde la töte aceste intrebari ce ni le facem, ne aru trebui unu lungu studiu asupr'a naturei loru, spre a areta cu deamanuntulu fazele prin cari a trecutu omenirea, precum si causele cari au datu nascere la asemenei fapte, si totu-de-o-data cum din ce in ce aceste nedreptatiri se inmultiescu si i-au proportioni spaimantatore in marimea si numerulu loru, ne-aru trebui multu timpu, dicemu, pentru acestu studiu, care este istoria omenirei, a intervalului seculiloru de la inceputu si pana in prezentu si pentru cari ne si declinam competitori'a; totusi inse, in altu articolu ce vom publica noi le vomu atinge pucinu, si asupr'a unor'a ne vomu oprí mai multu, ca asupr'a unoru reale cari merita o mai seriósa atentiune si o mai scrupulosa cerc-

tare; vomu face, cu alte cuvinte, unu micu studiu asupr'a loru, asia dupa cumu credemu noi ca e adeveratulu adeveru, si intru atatu numai pe catuslabele fortie intelectuali, pe cari le avemu, ne va ajută.

"Lucratorulu Romanu".

Silindi'a, 13/25. Aug. 1873.

Domnule Redactoru!

Inca in seculu trecutu camu dupa isgonirea Turciloru din patri'a nostra intre criticele giurstari si dupa miser'a si amar'a stare a poporului cretinu de atunci, s'a edificatu in Silindi'a o biserica mica de lemn, care e gata se ruineze. A trebuitu dera se ne gandim despre edificarea unei biserici noue.

Timpul si acum'a e intristatoriu, si poporulu apesatu de se racia; inse ca se ne potemu totusi ajunge scopulu dorit, suntemu siliti a ne luá refugiu nostru la cunoscuti facatori de bine.

Ne afandu-se pentru fundamentulu edificandei biserici pétra in cuprinsulu comunei nostre, ne-amu rogatu de Domnulu Franciscu Kreitler, Proprietariulu din Cavn'a; carele cu cea mai mare bucuria si dragoste, ni-a oferit atata pétra, catusa ne va fi de lipsa — gratis; astfelu cu ajutoriulu lui Domnedieu in 11. Augustu a. c. amu si inceputu cu 40. de cara a aduce pétra spre edificarea casei lui Domnedieu.

Acést'a nobila si filantropica fapta, merita a se face cunoscuta onoratului publicu; cu care ocajune comitetulu parochialu cu mine din preuna, ne aflam indenmati a-i esprime ferbintea nostra multiemire, postindu ca Ddieulu cerescu Domnului Franciscu Kreitler si intregei lui familii se-i daruiésca fericirea dorita, si spre continuarea faptelelor nobile se-lu sustienia la multi ani.

Alesandru Béltachi,
parochu in Siliudi'a.

Mitropoli'a Moldovei si a Sucevei este intocmai ca o Patriarhia.

Mitropoli'a Moldovei si a Sucevei are drepturi atatu de vechi si de puternice, incatu a o lasa astadi se devina unu feliu de Episcopatu, supusu dupe regulamentulu sinodului la visitile ne-canonica si la supremati'a Mitropolitului Ungro-Valachiei, este nu numai a returna si calcă cu dispretiu in piciore canónele consilioru ecumenice, deru este si a nesocoti adeverurile si faptele istorice care ridica pe Mitropoli'a de Moldov'a si Sucéva la trépt'a unei Patriarhii.

Ieta unu documentu istoricu pe care 'lu transcriemu aici din Uricariu publicatu de D. Theodoru Codrescu si pe care 'lu recomandam eu totu dinadinsulu tuturor romanilor ortodoxi*):

Mergendu spre Constantinopolu Iónu Paleologulu, a venit pe la tiér'a Moldovei, si a esit uintru intimpinarea lui fericitulu Alexandru Voevodu cu totu senatulu; asemene si Prea Santitulu Mitropolitul Chir Iosifu, cu totu clirosulu bisericescu dupe cum se cuvinea unui imperatu crestinescu, si l'au petrecutu pana la cetatea Chilia la Dunare. Ieru imperatulu Iónu Paleologulu vediendu tiéra ca acést'a si poporu inteleptu si ortodocsu si Archiereu si Clirosu invetiatu si impodobitu cu tote obiceiurile crestinesci ale bisericei Constantinopole s'a pre minunatu, si au datu laudă lui D-dieu dicundu cumca tiéra ca acést'a cu tote darurile rodurile pamantului, si obiceiurile si intieptiunea si iubirea de straini, aiurea nu a vediutu. Si intrebandu pre Alexandru Voevodu, la care imperatia seu Craia este inchinata; Mari'a sa a respunsu: "Ca 'si stapanesce tiér'a cu sabia' despre toti megiesii, si despre toti „neprinții" si intrebandu si pre Prea Santitulu Mitropolitul Chir Iosifu la care Patriarchia este inchinata, Prea Santi'a Sa a respunsu cumca este la Ohrida; si s'a fagaduitu luminatulu imperatu, cumca déca va merge la Constantinopole, va face Moldavi'a ca si Ohridulu si Chiprulu, se fia nesupusa si neplecata nici unei eparchie. Ajungandu la Constantinopole, a luatu imperati'a, ier Manoilu Imperatulu tatalu lui Iónu s'a călugarit. Si stringendu soboru eu patru Patriarhi, si cu toti Mitropolitii au ridicatu Mitropoli'a Moldovei de sub ascutarea Ohridului, si a asiediat'o se fia ca unu Patriarhatu, precum este Ohridulu si Chiprulu, asia si Moldavi'a, si acele sobornicesci carti le-au tramis de la Constantinopole la Alexandru Voevodu, si la Prea Santitulu Mitropolitul Chir Iosifu, si aceste diplome au fostu la Monastirea Némtiului, pe care eu smeritulu Gheorghie cu mil'a lui D-dieu Mitropolitul Moldovici, Marturisescu en juramertu ca leamu vediutu cu ochii mei, si s'a pastratu pena la stricarea si risipirea tieriei, ce s'a intemplatu in domni'a lui Dumitrescu Voevodu. Si acele scrisori sobornicesci

erau scrise pe pergamant, cu pecete pajura imperatescă in arintu si cu iscaliturile Patriarchilor si a cativa archierei; si dimpreuna cu aceste mai sus pomenite, a tramisu imperatulu Iónu Paleologulu fericitului Alexandru Voevodu corona imperatescă si Alorghida, care acelu portu l'au tenu toti domnii pana la domni'a lui Alexandru Voevodu Lapusnénu; si a mai tramésu imperatulu Iónu Paleologulu daru Prea Santitului Parinte Chir Iosifu Mitropolitului, o santa Icóna facatore de minuni cu doua fecie de o parte Pré sant'a curat'a Nascatore de D-dieu, si de-alta parte Santulu marele mucenicu Gheorghie care pana astazi se afla in monastirea Némtiului; si din preuna cu acestea a tramisu si mitra si sacosu, catusi mai inainte mitropoliti Moldovei slujeau sant'a leturgia numai cu felon. Ieru mai'a imperatului Iónu Paleologulu, anume Ann'a inca a tramis daru Annei domnei fericitului Alexandru Voevodu, Icóna Sant'a Anna, mai'a Pré curatei statinei nostre Nascatore de D-dieu, erasi facatore de minuni, ferecata si impodobita imperatescă, si mai'a Sa domn'a a dat-o daru Monastirei Bistritii, facuta fiindu acesta monastire de fericitului Alexandru Voevodu si de Domn'a Ann'a. Acesta icóna a Santei Ann'a la vreme de neplor scotinduse cultanie afora din monastire, indata plouá, de nu peste totu, deru catusi tiné hotarulu monastirei, negresitu plouá.

In dilele lui Stefanu Gheorghie Voevodu, s'a intemplatu de a mersu la Monastirea Némtiului si Nicolae Gramaticulu fratele lui Postolache Milculu caruiá i-au tatai nasulu Stefanu Voevodu, carele a talmacit si Biblia diu limb'a Elinica pre-limb'a Romanescă candu a fostu la Constantinopole Capichihai lui Grigorie Voevodu domnulu tierii Romanesci, pe care scrisore a dat-o si in tipariu Serbanu Voevodu Cantacuzino domnulu tierii Romanesci. Si acelu Nicolae Gramaticulu (in dilele lui Stefanu Gheorghie Voevodu, 1655, februaru 17) a cettit acelui hrisové imperatesc si Patriarchicesc, cum si pentru Sant'a icóna dela Monastirea Némtiului ca este facatore de minuni aseminea si pentru Sant'a Anna de la Monastirea Bistritia.

Asia deru Mitropoli'a Moldovei nu este plecată nici unui Patriarhu, si nu precum arata sf. Pravila cea mare de la filia 402 si 403, catusi de si dicu Romanii din tiér'a Romanescă, cum ca ei nu sciu de unde au luatu Moldovenii acesta putere de nu se pleca nici Ohridului, nici Constantinopolului ieru noi scima. Acesta istoria o amu scrisu eu Gheorgie smeritul Mitropolitul alu Moldovei cu man'a mea*).

Candu cettim documentu autenticu si nesupusu nici unei controverse, candu deschidemu Pedalionulu in care gasim prescriptiunile Canónelor Ecumenice, ne slabesce si mintea si audiulu si vederea pentru ca se mai combatemu lucrarea sinodului romanu si purtarea necuvintiobsa ce a avutu in privinti'a Mitropolitului Moldovei si a Sucevei; si prin urmare, nici ca putemu se dicem alta ceva acestor Archipastori sufletesci, decatul "Ierita-le loru, Domne, catusi n'au sciutu ce au facutu".

(*Curierulu.*)

G. M.

Nadasiu, 8/20. Augustu 1873.

Unu adio.

Subscrisulu, carele amu petrecutu doi ani ca invetiatoriu in comun'a Talaciu langa loculu nascerii mele in Zarandu, si in anul din urma in comun'a Nadasiu, trebuindu acum se me despartu locurile aceste, de care me lega atate suveniru dulci si ne seuitavei si se me mutu in partile banatice la statiunea invetiatorésca din Sistarvetiu in protopopiatulu Lipovei, — vinu — cu permisiune onoratei Redactiuni — a mi luá publicaminte adioulu celu mai coridalu dela amabili mei colegi invetiatori si dela toti amicii si cunoscutei cu aceea dorintia si rugare ferbinte: ca legatur'a spirituala atatu de necesaria in interesulu nostru comunu, se o sustinem si mai departe; de si cu ochii trupesci din indepartare nu ne potem vedea, strabatu inse ochii sufletului peste otarele locului si ale temporii lui; cu acesti ochi ne vomu vede si mai departe si vediendu-ni pe aripiile sufletului ne vomu putea cercetá unii pe altii. Deci mesaj se nu fu seuitatu.

Georgiu E. Boiu,
invetiatoriu.

Balonulu in Americ'a.

La New-York, lumea incepe se se preocupe forte serio de proiectulu unei caletorii aeriene dela unu continentu la altul pe d'asupra Atlanticului, caletoria ale carei preparative se fac sub activ'a directiune a D-lui Wise.

Administratiunea jurnalului ilustratu *Graphic* este, dupe ce se scie, in capulu acestei intreprinderi; ea face cheltuelile, justu de a dice mai nainte ca in casu de reesita ea va a onorea.

* Din Uricariu, Partea I, pag. 237, publicatu in anulu 1852.

VARIETATI.

+ (Necrologu.) Doctoru Ioanu Lazaru, directorul gimnasiului roman din Nasaudu, unu barbatu raru in tota calitatile lui: caracteru de feru nationale, intru tota consecinte, si nefrangiveru, moderatu si circumspectu, prevedietoriu si activu fara repausu, lumina scumpa intre luminatorii collegi, repausa in florea vietii, cadiendu prada ne'nduratei bole.

Ioanne Lazaru preutu in Naseudu ca tata obidatu, Maria Lazaru nasc. Muresianu ca mama infranta de doreri, sorori, veri, unchiu toti imbracati in doliu anuncia trist'a acesta perdere, pe care o gelesce cu biseric'a, scol'a si natiunea.

Fia-i tieren'a usiora si memori'a eterna!

× Mercuri in 22. Aug, la 12 ore Consistoriulu archidiecesanu, in pleno, sub conducerea P. Archimandritu si vicariu archiepiscopescu Nicolau Popa au bineventat pre Presantiele sele PP. Episcopi din ambele diecese sufragane: Procopiu Ivacicovicu si Ioanu Popasu esprimandu-si dorint'a ca se intarasca Ddieu poterile Presantielorloru spre a conlucra si de asta-data, la actul celu mare de alegere a fitorului Metropolit si Archieppu, ca si de alte ori la alte ocazuni spre marirea lui Ddieu si spre binele bisericei.

Ambii PP. Episcopi cu indatinat'a loru parintesca afabilitate au multiamitit pentru bineventare si au promis ca si voru pune tite silintiele spre realizarea justelorloru dorintie ale bisericei si spre marirea lui Ddieu.

= (Bibliografia.) A esitu de sub tipariu Bibliotec'a de legislatiune sau collectiunea legiurilor Romani si vechi si nove de J. M. Bujoream. Unu volumu de 2144 pagini, contineandu tota legile, procedure, regulamente, decrete, cercularie instructive, conventiuni, concessiuni, statute, tarife, tablouri, formularii, ect. — In aceste intra si legiurile vechie: Caramag, Calimacu, alle principelui B. D. Stirbei, manualu de pravila bisericesca si statutele colonelor bulgare din Bassarabi'a. Depositiu spre vendiare la libraria Socecu et Comp. in Bucuresci. Pretiulu unui exemplariu 30 lei noui.

□ Cu ocaziunea inmormentarii nemuritoriului Siagun'a era pe peptulu unor Resinarenii decoratiunea urmatoria: De asupra unu vulture, ce se naltia falnicu cu ochii fixati in sora; la midilociu unu leu, ce obositu in lupte, jace la pamant cu ochii inchisi; din josu mormanta cu ossele incruisiate si cuvintele „Totulu amu perduto“.

Tota infacisiu pe scurtu: inaltima spiritului, vigorea luptelor si sfirsitulu.

Par' ca singuru Ceriulu si-a esprimatu condolint'a, caci chi aru in momentulu candu lu asiedau pre reposatulu in mormantu, incepura norii a versu pe pamant o ploya lina, ce parea ca rivaliseaza cu lacremile intristatiloru fii credintiosi lipsiti de bunulu loru parinte. Archiepiscopu si Metropolitu.

* Superioritatea Rasei latine. Germanii anunciu necontentu curand a absorbire a rasei latine de ras'a germana.

Pentru a se convinge de contrariu, seu celu pucinu ca trebuie cati-va secoli a se realisa acestu faptu, e destulu a compara cifrele urmatore:

✓ Ras'a latina. Francesii, 36,000,000. — Belgii 2,200,000. — Elvetienii latini, 800,000. — Spaniolii, 16,000,000 — Portughesii, 4,500,000. — Italienii, 26,000,000. — Romanii, 8,000,000. (1) — Canadianii francesi, 1,550,000. — Francesii din Antilles 1,000,000. — Brasiliensi 11,000,000. — Spano-americanii, 32,000,000.

Totalu 139,000,000.

Ras'a germanica. Germanii 40,000,000. — Austriaci germani 9,000,000. — Olandesi si flamandii, 6,000,000. — Elvetienii germani 1,800,000 — Scandinavii, 8,000,000

Totalu 64,800,000

Ras'a englesa, seu celto-germanica. Englesi, scotieni si irlandesi 31,000,000. — Americanii de nordu 41,000,000. — Canadianii englesi 2,500,000. — Australienii 3,000,000. — Diversi 1,000,000.

Totalu 77,500,000.

Ras'a slava. Rusii, et. et. 80,000,000. — Slavii din Prusia, Austria si Turcia, 25,000,000

Totalu 105,000,000.

Daca vomu resumau aceste cifre instructive, vomu vedea ca ras'a latina ocupa inteiulu rangu, cu 139 milioane de reprezentanti; ras'a slava alu douilea, cu 105 milioane; ras'a englesa, alu treilea, cu 77 milioane; si, in fine, ras'a germanica alu patrulea, si cea din urma, cu 64 milioane.

(1). Se insiala le Danube. Romanii cu macedonenii sunt peste 12 milioane.

Post'a Redactiunei.

Asteptarea după rezultatului alegerii de Arhiepiscop și Metropolit și spre a pot să suprindă pre DD. abonați cu scirea pentru diecesă Aradului, atât de imbucurătoră, — fă caușă că nrul presintă nu se spedea la terminu; contiene înse o cōla intréga, și asia nrul prossimū va fi în Duminecă viitoră.

Dlui D. Pop'a în S.: am dispusu ca Nrii ce ve lipsescu să-i capetati; toti numerii de pe anulu curinto ii avemu in abundantia.

Dlui J. J. în R.: o deplinita; fi pe pace si-ti fă detorintele.

Dlui N. P. în Mramoracu: Nr. 45. e pe cale, reclamu la noi n'a sositu, căci de sigur si fara amauare ai fi primitu exemplariul reclamatu.

Dlui T. P. în S.: aibi bunatate a anumi pre acela caruia i ai predat abonamentul si dea ai primitu dela elu cuita seu ba. Am dispusu ca să capeti toti numerii odata.

Dlui M. Dr. în Ch. A: despre rugarea Dvostra nu avemu nici o scire; deci adresative respectivului Domnului seu lu interpelati.

Concursu.

Pentru statuinea invetiatoră din comună Misca, inspectoratul Chis-Ineului cōtulu Aradului, devenita vacanță prin mōrtea lui Teodoru Vladu, se deschide concursu pana in 14. Septembre 1873 st. v. candu va fi si alegerea.

Emolumintele suntu: 160 fl. v. a. in bani gata; 10 cubule de grau; 6 cubule de cucurudiu; 50 magi de fenu seu 50 fl. v. a.; 12 orgii de lemn din care e de a se incaldī si scol'a; 13 jugere de pamant; cortelu liberu cu intravilanu de 800 stangini.

Doritorii de a fi alesi in aceasta statuine, au recursurile loru bine instruite, cu testimoniu preparandialu si de calificatiune, si cu toate atestatele recerute, precum si despre portarea buna politica si morala, adresate ale trimite la subscrisul comitetu parochialu in Misca. — In fine se cere de la recurenti ca pana in diu'a alegerei să se presentedie in sant'a baserică in una din duminecile seu serbatorile ce voru cadă sub acestu timpu pentru de a-si dovedi deprinderea in tipicu si in cantarile bisericesci.

Misca 15 Augustu st. vechiu 1873.

Comitetulu parochialu gr. or. din Misca.

In contilegere cu mine Ioane Cornea insp. seol.

Concursu.

Pentru vacanța statuine invetiatoră din comună Caraseu, cerculu inspect. al Ursadului cōtulu Bihorului, emolumintele sunt. 63 fl. v. a. 40 fl. v. a. ca competintia pentru fenu, 12 chible de bucate $\frac{1}{2}$ grau, $\frac{1}{2}$ cucurudiu, 2 mesuri de fasole, 8 stāngeni de lemn din care e de a se incaldī si scol'a, cortelu cu gradina in extensiune de 2 holde si 4 holde pamantatoriu.

Doritorii de a fi alesi, au a-si trimite recursurile insp. cec. p. u. Hollod, Gyanta, celu multu pona in 9. Septembre v. cându va fi si alegerea.

Caraseu la 18 augustu v. 1873.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu mine Iosifu Pintia m. p. insp. cerc.

Concursu.

Se scrie pentru urmatorele parohii vacante in protopopiatulu Pestesiului.

1. Damesiu,	10 lantiuri pamantu, biru dela 84 case
2. Valea-Neagra,	8 " " " 96 "
3. Bratka	10 " " " 199 "
4. Szakadatu	20 " " " 183 "
5. Szarand	20 " " " 110 "

Receruntii să-si trimită cursele sale Prtopopului distric- tualu pana la 9 Sept. a. c.

Orade 20 August: 1873.

In contilegere cu Comitetulu parochialu J Fassie m. p. Protopopul Pestesiulu.

Cu tiparitul lui Stefanu Gyulai — Proprietatea si editură diecesei aradane. — Redactoru respundietorius Iosifu Goldislu.

Concursu.

2

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scol'a confesionala gr. or. rom. din Sititecu, de carele suntu legate următoarele emoluminte 30 fl. v. a. 3 cubule grau, 6 cubule cucuruzu, $1\frac{1}{2}$ lemne afara de incalditulu scoliei, 16 jugere de pamantu si cuartiru liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupă acestu postu suntu avisati a-si trimita recursurile sale instruite conformu statutului organicu sub adresa comitetului parochialu, subscrisului Inspectoru cerc. de scolē in Berecheiu, pana in 28. Aug. st. v. căci in 29 se va tiene alegerea.

Datu in Berecheiu 10. Aug. st. v. 1873

Teodoru Papu m. p.
Inspectoru cerc. de scolē.

Concursu

1

Se deschide pentru ocuparea statuunilor invetiatoresci din comunele din inspectoratulu Vasicoului. Câmpu, cu salariul anualu 107 fl. v. a. 6. orgii de lemn, 10 cubule de bucate dela 124 numere de case câte unu fuioru. V. Sohodolu, cu salariul 100 fl. v. a. 6 cubule de bucate 6 orgii de lemn 2 vici de fertura, dela tota cas'a unu fuioru.

Doritorii de a ocupă vreun'a din statuunile aceste, au a-si trimita recursurile sale instruite in tielesul statutului organicu pana in prima Octobre si adresate comitetelor parochiale-subscrisului in Criscioru.

Criscioru 20 augustu 1873.

Petru Bogdanu
Insp. seol.

In contilegere cu comitele parochiale.

Concursu.

2

In urmarea sententiei consistoriale dto 2. decembre 1873-Nr. 1468, intarita de forulu metropolitan la 23. Augustu 1872. Nr. 9. scol. destituindu-se Ione Milosiu din postulu invetiatorescu din Hodoni, acestu postu a devenit in vacanță; deci pentru ocuparea acestui postu invetiatorescu se estrie concursu pana la 30. Septembre st. v. 1873.

Emoluminte: salariul anualu in bani 178 fl. 70 cr., in panentu 2 jugere aratura, 2 jugere fanetă, $\frac{1}{2}$ jugeru gradina, in naturalie 60 meti grau, 4 orgii de lemn si 8 orgii de paie, si cortelu liberu.

Doritorii de a fi alesi sunt avisati pre langa alte recepte prescrise de statutulu organicu a produce testimoniu despre depunerea esamenului de calificatiune.

Recursurile astfelu instruite sunt a-se trimite subscrisului pana in diu'a susu atinsa.

Timisióra, in 25. Augustu 1873.

Nicolau Costariu,
inspectoru de scolē.

Concursu.

2

Pentru ocuparea postului invetiatorescu din comună Gurbediu, in inspectoratulu Tincii, protopresbiteratulu Oradei-mari, emolumintele sunt:

110. l. v. a.

24 decubule bucate.

8 orgi de lemn.

6 jugere de pamantu aratoriu.

Cortelu liberu cu gradina.

Venituk din cantoratu.

Doritorii de a ocupă acestu postu sunt avisati a-si trimite recursurile instruite in sensulu statutului organicu, si adresate comitetului parochialu la subscrisului insp. cerc. de scolē pana in 9 septembrie st. v. a. c. in care diua se va tiene si alegerea.

Rippa (p. u. Tenke.) 16 Augustu, 1873.

In contilegere cu comitetulu parochialu

Nicolau Boitiu m. p.
Insp. cercualu de scolē.